Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Directorate

Sikkerhetsmelding

Mottakere av sikkerhetsmelding: (sett kryss)

- ☐ Sdir : Sjøfartsdirektoratet
- ☐ A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- ☐ U: Utvalgte utenriksstasjoner
- ☐ P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
- ☐ O: Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
- ☐ H: Hovedorganisasjoner
- ☐ Kl.s. DNV, LP – , BV – GL -, ABS Norge
- ☐ Andre:

Nr.: SM02

Dato: 08.09.2008

Saksnr.: 200815092

Sikkerhetsproblem ved bruk av fargeskiftende brilleglass og for kort tilvenningstid med hensyn til nattsyn

Som en følge av en britisk gransking etter et forlis i 2006, oppfordrer IMO flaggstatene om å gjøre næringen oppmerksom på at bruk av briller med fargeskiftende glass bør unngås om natten eller under mørke lysforhold. Kartleggingen av medvirkende årsaker til nevnte ulykke aktualiserer også betydningen av å ta hensyn til at det tar en viss tid før synet tilpasser seg mørke.

Bakgrunn

I august 2006 havarerte en seilbåt med 3 mann om bord, sannsynligvis etter å ha kollidert eller kommet for nær en ferge. Mannskapet på fergen registrerte ikke seilbåten på radaren, og utkikken oppdaget ikke lysene på seilbåten før de var 300 meter fra fergen. Utkikken overtok vakten 9 minutter før de første lysene ble oppdaget. Det er derfor sannsynlig at øynene hans ikke var fullt tilpasset mørket. I tillegg brukte utkikken briller med fargeskiftende glass. Tester som ble gjennomført i forbindelse med granskingen, viste utkikkens brilleglass bare slapp 80 % av lyset gjennom, selv når de ikke var stimulert av UV-lys. Dette mener de britiske forskerne er svært ugunstig når man arbeider i mørke, særlig i den perioden når øynene er i ferd med å omstille seg til nattsyn.

Fargeskiftende brilleglass

Fotokromatiske glass, eller fargeskiftende brilleglass, tilpasser seg automatisk til lysforholdene. De er lyse innendørs, men blir mørke som solbriller i sollys. Det er en vanlig oppfatning at denne type brille kan brukes under alle slags lys- og værforhold.

Det er UV-stråler i sollyset som sørger for fargeforandringen i glassene, og brilleglassene mørkner i løpet av mindre enn ett minutt dersom de utsettes for UV-ståler. De vil mørkne ytterligere i løpet av de neste femten minuttene. Så snart glasset ikke utsettes for UV-lys mer, vil man innen to minutter se stor forskjell. I løpet av fem minutter vil de oppfattes som klare. Det vil likevel ta mer enn femten minutter før glassene er tilbake til det klareste stadiet.

Spørsmålet om denne type brille kunne ha innvirkning på utkikkens nattsyn ble utredet av et britisk fagmiljø innen oftalmologi. Ekspertenes konklusjon var utkikkens briller reduserte brukerens evne til å se navigasjonslys i mørke. Vaktgående personell på bro bør derfor ikke bruke denne type briller under mørke lysforhold.

Tilspasning til mørke

MAIBs granskingsrapport konkluderer også med at utilstrekkelig tilpasning til mørke kan ha vært en viktig medvirkende årsak til at utkikken ikke så seilbåten tidligere. Granskingen fikk fram at det var til dels stor lekkasje av hvitt lys på fergebroen under seilasen.

I følge STCW A/VIII del 3-1, paragraf 19 skal påtroppende mannskap ikke overta vakten før de har tilpasset seg til mørke, og etablert nattsyn. Forskning har vist at denne perioden kan strekke seg til opp til 30 minutter. Det er verdt å merke seg at tilpasningstiden øker med alderen. Det står

imidlertid ikke noe i regelverket om hvor lang tid man skal sette av til tilvenningen, men det er vanlig at perioden settes til 10-15 minutter. Dette skal man ta hensyn til ved planleggingen av hvordan vaktskiftet skal gjennomføres.

Problemet med nattsyn blir særlig stort når mannskapet veksler mellom å oppholde seg i mørklagte og belyste områder på fartøyet. Behovet for en viss tid til å tilpasse seg mørket, er det samme hver gang vedkommende går inn i de mørklagte områdene.

Det er derfor viktig å følge prosedyrene og rutinene for å mørklegge bro. Man må sikre at radar og annet lys på kontrollbordet er tilstrekkelig dimmet og satt i nattmodus. Unngå lekkasje av hvitt lys fra nærliggende områder.

Anbefaling

Sjøfartsdirektoratet anbefaler at utkikken og annet personell på bro ikke skal bruke briller med fargeskiftende glass under mørke lysforhold. Videre minner vi på betydningen av å gi tilstrekkelig tid til å vende seg til mørke lysforhold ved vaktskifte, samt hvor viktig det er å følge alle rutiner knyttet til å sette bro i nattmodus.

Sigurd Gude
fungerende sjøfartsdirektør

Bjørn E. Pedersen
avdelingsdirektør

Rapporten fra MAIB finner man på:
http://www.maib.gov.uk/publications/investigation_reports/2007/ouzo.cfm